

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันทุกประเทศต่างก็เร่งรัดพัฒนาประเทศเพื่อความเจริญรุ่งเรือง การที่ประเทศจะพัฒนาก้าวหน้าเป็นไปอย่างรวดเร็วมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายประการ คนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง พยอ ม วงศ์สารศรี (2534) ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพในการทำงานของคน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการศึกษาอบรมอย่างเดียว แต่ยังมีปัจจัยอื่นอีก ซึ่งเป็นปัจจัยที่มองไม่เห็น เช่น การให้ความสำคัญของกันและกัน การมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ความเป็นมิตรและทัศนคติที่บุคคลมีต่อองค์การ

ในการปฏิบัติงานโดยทั่ว ๆ ไปผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความรู้สึกพอใจในการทำงาน และเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้ก็ต่อเมื่องานนั้นได้ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งทางด้านวัตถุ และทางด้านจิตใจ สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเขาได้ เพราะความต้องการดังกล่าวนี้จะเป็นพลังผลักดันให้มนุษย์เราต้องต่อสู้ดิ้นรนโดยมีความทะเยอทะยาน มีอารมณ์ มีความคิด ความหวัง และความภูมิใจ นิยม ศรีวิเศษ (2521) สรุปไว้ว่า การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในองค์การหรือหน่วยงานนั้น ๆ ถ้าหน่วยงานใดมีปัจจัยจูงใจในการทำงานมาก บุคคลในหน่วยงานนั้นย่อมเกิดความพอใจในการทำงานมาก เพราะเป็นการสร้างส่วนประกอบในการทำงาน ที่มีความสามารถเพื่อทำงานและหน่วยงาน มีความเต็มใจที่จะใช้พลังงานในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529) ได้เสนอแนะการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาว่า ควรจะมีการปรับปรุงหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน ให้มุ่งเน้นการฝึกฝนให้บุคคลมีคุณธรรมและจริยธรรม สถานศึกษาเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น ผู้ที่อยู่ในสถาบันซึ่งประกอบด้วยบุคลากรทั้งฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติการสอน จึงจำต้อง

สนใจและเข้าใจการปฏิบัติงาน บทบาทของอาจารย์มีอิทธิพลอย่างมากต่อผลการเรียนของนักเรียน สุชา จันทรเฒ (2529) กล่าวว่า ถ้าอาจารย์มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแล้วย่อมมีผลต่อการถ่ายทอดวิชาความรู้ต่อนักเรียน

ในฐานะที่กรมอาชีวศึกษามีภารกิจหลักในการพัฒนากำลังคน การเตรียมการดำเนินงาน จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงแนวโน้มความต้องการกำลังคน จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิต ในสาขาอุตสาหกรรมบริการ และเกษตรกรรมตลอดจนกำลังคนที่มีฝีมือ ช่างเทคนิคและกำลังคน ในระดับสูงทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

การอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมคนให้เหมาะสมกับงานและอาชีพ โดยให้รู้จักที่จะเลือกงานให้ตรงกับความสามารถของตนเอง และสามารถใช้ความรู้เกิด ประโยชน์ในการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาการอาชีวศึกษาให้ทัน สถานการณ์ปัจจุบัน และทันต่อความเจริญและวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี เพราะกรมอาชีวศึกษา เป็นแหล่งผลิตแรงงานที่มีคุณภาพ และมีปริมาณเพียงพอับความต้องการด้านตลาดแรงงานของประเทศ

กรมอาชีวศึกษาได้พยายามพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความพร้อม ทางทักษะวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง กรมอาชีวศึกษา (2533) ได้ประเมินผลการดำเนินงานแบ่ง ลักษณะของปัญหาได้ 3 ประการคือ ปัญหาทางวิชาการ ปัญหาด้านการบริหาร ปัญหาการประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน

วิทยาลัยเทคนิคเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ กรมอาชีวศึกษา (2535) มุ่งผลิตนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม และมีความ เชื่อมั่นในตนเองสูงพร้อมที่จะนำความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ไปประกอบอาชีพด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต และสนับสนุนส่งเสริมงานศึกษาค้นคว้าวิจัย และให้บริการทางวิชาการแก่ ชุมชน วิทยาลัยเทคนิคในเขตการศึกษา 9 ประกอบด้วยวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น วิทยาลัย เทคนิคเลย วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย วิทยาลัยเทคนิคโพนพิสัยต่อเรือหนองคาย

ปัญหาการปฏิบัติงานในวิทยาลัยเทคนิค ที่ได้จากการสัมมนาทางวิชาการ และจาก รายงานการวิจัยต่าง ๆ พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีผลต่อความรับผิดชอบ เวส ศิริละมุล (2523) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของหัวหน้าคณะวิชาในวิทยาลัยครู ภาควิชา ได้ พบว่า ความรับผิดชอบ ลักษณะงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน เป็นองค์ประกอบ สาคัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์สอนในวิทยาลัยเทคนิคคนหนึ่ง จึงเห็นว่าควรจะทำการวิจัยเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 9 ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้นำไปเสนอหน่วยงานเหนือเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในสังกัดวิทยาลัยเทคนิคต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 9 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค
- 3) เพื่อศึกษาสภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค
- 4) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานสามัญ

สัมพันธ์กับอาจารย์คณะวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

อาจารย์คณะวิชาพื้นฐานสามัญสัมพันธ์มีความพึงพอใจแตกต่างกันกับอาจารย์คณะวิชาช่างอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

- 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นอาจารย์สอนในวิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 9 ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น วิทยาลัยเทคนิคเลย วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร และวิทยาลัยเทคนิคโพนพิสัยต่อเรือหนองคาย ซึ่งปฏิบัติการสอนในแต่ละวิทยาลัยนั้นไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา

2) ตัวแปรที่ศึกษา

(1) ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 9 จำแนกตามประเภทของการปฏิบัติการสอนคือ

- อาจารย์คณะวิชาพื้นฐานสามัญสัมพันธ์
- อาจารย์คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม

(2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาการปฏิบัติงานและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

1.5 ขั้วทดลองเบื้องต้น

อาจารย์สอนในวิทยาลัยเทคนิคที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความสามารถเข้าใจในการปฏิบัติงานในวิทยาลัย และสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องตามความเป็นจริง

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) การปฏิบัติงาน หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

2) สภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง หน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของอาจารย์ สภาพแวดล้อมด้านห้องเรียน สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียน รวมทั้งผู้บริหาร

3) ปัญหาในการปฏิบัติงาน หมายถึง ปัญหาที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปัญหาจากผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานเอง และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

4) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกที่อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคคิดว่าตนได้รับการตอบสนองความต้องการเกิดกำลังใจ และเต็มใจ ที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ

- สภาพการทำงาน
- ค่าตอบแทน และสวัสดิการ
- ความมั่นคงในการทำงาน

- ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่
- การยอมรับนับถือ
- ผู้บังคับบัญชา
- เพื่อนร่วมงาน
- ความสำเร็จในการทำงาน

5) วิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 9 หมายถึง วิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่อยู่ในเขตการศึกษา 9 ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น วิทยาลัยเทคนิคเลย วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย-วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี วิทยาลัยเทคนิคสกลนครและวิทยาลัยเทคโนโลยีต่อเรือหนองคาย โดยเปิดสอนช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

6) อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยเทคนิค ประกอบด้วยอาจารย์คณะวิชาพื้นฐานสามัญสัมพันธ์ และอาจารย์คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม

7) อาจารย์คณะวิชาพื้นฐานสามัญสัมพันธ์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานสอนวิชาพื้นฐานสามัญคือวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สังคมศึกษา พุทธศาสนา สุขศึกษา พลานามัย ในวิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 9

8) อาจารย์คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานสอนวิชาช่างทางช่างอุตสาหกรรม คือ ช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างก่อสร้าง ช่างสำรวจ และช่างเขียนแบบ ในวิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 9

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผลของการวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยเทคนิคให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 2) ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับอาจารย์ในวิทยาลัยเทคนิคได้ถูกต้องและให้ผลดียิ่งขึ้น